

est le genre humain, et contre le législateur de l'univers, qui est la nature". Zoo was het en zoo is het nog. De mensch een slaaf, en de koning »un esclave révolté"!

De consequente toepassing der absolute staatsleer moet eindigen in eene volkomen vernietiging van de vrijheid. Waar die leer er zich op beroemt de vrijheid te beschermen tegen inbreuken van den kant van een uit eigen recht regeerenden vorst, daar heeft zij de vrijheid onderworpen aan een hulpelooze, maar juist daardoor meedoogenlooze abstractie. Uit vrees voor de despotie van een mensch, hoewel deze dan toch door God geschapen was met een hart om te voelen en oogen om op te merken, heeft men zich de despotie op den hals gehaald van een onzichtbaar wezen, dat, onder den schijn van handhaving van rechtvaardigheid, onderdrukt wie zich tegen de inzichten van het oogenblikkelijk bewind verzet. De Staat is eene alles opzuigende macht geworden: de natie is van haar natuurlijk hoofd beroofd en moet, tot haar eigen souverein verklaard, de functies uitoefenen, die vroeger in haar belang door een ander werden uitgeoefend. Nu niet enkel ten behoeve van, maar tevens in naam van het volk regeert de koning, als een ambtenaar zonder recht op eene zelfstandige positie, welke hem vaak ook feitelijk reeds lang zoude ontnomen zijn, wanneer zich niet de historische herinneringen der Natie en het bewustzijn van genoten weldaden tegen de consequente toepassing der leer hadden verzet. En vraagt ge dan nog wat eigenlijk dat soevereine volk is? eene bewegelijke, dagelijks van gedaante veranderende massa, door allerlei wind van leering heen en weder bewogen op de groote zee van »het algemeen belang", evenals een schip zonder roer, en los van het eenig plechtanker van zijn behoud, Gods Wet!

Lettende op den oorsprong en de ontwikkeling van het dogma der Staatssouvereiniteit, zoo komt het mij onwederlegbaar voor, dat datgene wat dan door den soevereinen Staat